

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 2011 r.

w sprawie określenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zlikwidowane podziemne zakłady górnicze, w wyrobiskach których do prowadzenia robót w celach innych niż określone ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze, w szczególności turystycznych, leczniczych i rekreacyjnych, stosuje się odpowiednio przepisy tej ustawy:

- 1) kopalnia soli „Bochnia” w Bochni;
- 2) kopalnia soli „Wieliczka” w Wieliczce;
- 3) kopalnia węgla kamiennego „Guido” w Zabrze;
- 4) kopalnia węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY
DEPARTAMENT PRAWNY

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

7.11.2011 r.

Dyrektor
Departamentu Prawnego
Przemysław Grzesiok
Przemysław GRZESIOK

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej — środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz. 1606).

UZASADNIENIE

Jedną z zmian w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym, przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981), dotyczy objęcia rygorami Prawa geologicznego i górniczego działalności niemieszczącej się w zakresie wyznaczonym przez to Prawo w art. 1. Jeżeli wewnątrz skorupy ziemskiej jest wykorzystywane w innych celach (np. doświadczalnych, związanych z ochroną zabytków, turystycznych, uzdrowiskowych), w drodze takich samych bądź zbliżonych metod, jakie są stosowane przy wydobywaniu kopalin, automatycznie pojawia się zagrożenie dotyczące zapewnienia szeroko pojmowanego bezpieczeństwa (np. środowiska czy osób zaangażowanych w taką działalność itp.). Zbliżone są bowiem zagrożenia związane z wykonywaniem takiej działalności (np. wodne, gazowe, pyłowe, związane z funkcjonowaniem maszyn, urządzeń, pożarowe). Oznacza to potrzebę zapobiegania im za pomocą takich samych bądź co najmniej zbliżonych metod, które są stosowane w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż. Wymagania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa nie powinny bowiem ulegać różnicowaniu ze względu na cel prowadzonej działalności, lecz ze względu na rodzaj zagrożeń. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze rozstrzygnięto, że jej przepisy, z wyjątkiem działu III (Koncesje), stosuje się odpowiednio m.in. do robót prowadzonych w wyrobiskach zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, wymienionych w przepisach wydanych na podstawie art. 2 ust. 2 tej ustawy, w celach innych niż nia określone, w szczególności turystycznych, leczniczych i rekreacyjnych.

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zamieszczonego w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze. Na mocy powołanych przepisów minister właściwy do spraw środowiska został upoważniony do określenia w drodze rozporządzenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, kierując się warunkami naturalnymi i technicznymi występującymi w tych zakładach, a także potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia i życia osób w nich przebywających.

Projektowane rozporządzenie będzie stanowiło merytoryczny „odpowiednik” niektórych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej (Dz. U. Nr 62, poz. 561, z 2004 r. Nr 47, poz. 450, z 2006 r. Nr 147, poz. 1065, z 2007 r. Nr 243, poz. 1781, z 2009 r. Nr 8, poz. 40 oraz z 2011 r. Nr 153, poz. 904), dotyczącego objęcia niektórych robót podziemnych prowadzonych z zastosowaniem techniki górniczej przepisami Prawa geologicznego i górniczego: o budowie obiektów zakładu górniczego, o ruchu zakładu górniczego, o likwidacji zakładu, o odpowiedzialności za szkody, o organach nadzoru górniczego oraz karnymi. Do robót tych należą roboty wykonywane:

- 1) w celach naukowo-badawczych lub doświadczalnych w Kopalni Doświadczalnej „Barbara” w Mikołowie;
- 2) w celu ochrony zabytków w kopalniach soli „Bochnia” w Bochni i „Wieliczka” w Wieliczce, w Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrze, w Kopalni Zabytkowej — Muzeum w Tarnowskich Górach oraz w Kopalni Zabytkowej Górnictwa Kruszcowego w Olkuszu Zakładów Górniczo-Hutniczych „Bolesław” S.A. w Bukowni;
- 3) w celu budowy lub utrzymania podziemnego sanatorium w kopalniach soli „Bochnia” w Bochni, „Wieliczka” w Wieliczce;
- 4) w celu likwidacji wyrobisk podziemnych w byłych lub zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych oraz w kopalniach doświadczalnych;
- 5) w celu budowy, przebudowy, rozbudowy, utrzymywania lub likwidacji systemów odwadniania w byłych lub zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych;
- 6) w celu naukowo-badawczego i doświadczalnego uruchamiania, utrzymania lub likwidacji systemów podziemnego zgazowania węgla kamiennego w Kopalni Węgla Kamiennego „Wieczorek” w Katowicach;
- 7) w celu budowy:
 - a) szybkiej kolei miejskiej (metra) w Warszawie,

b) tuneli drogowych w ciągu III obwodnicy w Krakowie.

Wspomniane przepisy Prawa geologicznego i górniczego oraz przepisy w zakresie użytkowania górniczego stosuje się także do prowadzenia robót podziemnych, z zastosowaniem techniki górniczej, wykonywanych w celu ochrony, zabezpieczenia oraz udostępnienia turystycznego zabytków w Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej w Zabrze oraz w połączonych z nią podziemnych wyrobiskach górniczych.

Większość regulacji tego aktu została jednak przeniesiona wprost do ustawy, przewidując odpowiednie stosowanie, poza materiały projektowanego rozporządzenia oraz likwidacją obiektów, urządzeń oraz instalacji w nim wymienionych, przepisów nowej ustawy do:

- 1) budowy, rozbudowy oraz utrzymywania systemów odwadniania zlikwidowanych zakładów górniczych;
- 2) robót podziemnych prowadzonych w celach naukowych, badawczych, doświadczalnych i szkoleniowych na potrzeby geologii i górnictwa;
- 3) drążenia tuneli z zastosowaniem techniki górniczej;
- 4) likwidacji obiektów, urządzeń oraz instalacji, o których mowa w pkt 1—3.

Dotychczasowe rozporządzenie traci moc z dniem 1 stycznia 2012 r., gdyż nie zostało wymienione w art. 224 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze, jako akt pozostający w mocy do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie art. 2 ust. 2 tej ustawy.

Mając na względzie warunki naturalne i techniczne występujące w zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych, a także potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia i życia osób w nich przebywających, przyjęto, że w wykazie powinny znaleźć się następujące zakłady:

- 1) kopalnia soli „Bochnia” w Bochni;
- 2) kopalnia soli „Wieliczka” w Wieliczce;
- 3) kopalnia węgla kamiennego „Guido” w Zabrze;
- 4) kopalnia węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze.

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że delegacja nie umożliwi umieszczenia w wykazie udostępnionych dla potrzeb np. ruchu turystycznego określonych części czynnych zakładów górniczych. Dlatego konieczne było pominięcie w projekcie Kopalni Zabytkowej Górnictwa Kruszcowego w Olkuszu Zakładów Górniczo-Hutniczych „Bolesław” S.A. w Bukownie.

W wyniku przeprowadzonej analizy, w przedmiotowym wykazie zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, w wyrobiskach których do prowadzenia robót stosuje się odpowiednio przepisy ustawy — Prawo geologiczne i górnicze, nie została umieszczona Kopalnia Zabytkowa — Muzeum w Tarnowskich Górach. Pominięcie w przedmiotowym wykazie Kopalni Zabytkowej — Muzeum w Tarnowskich Górach jest zgodne ponadto z postulatami zarządzającego tym obiektem Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej.

Nadto, rozważano ujęcie w projekcie rozporządzenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych lub innych obiektów górniczych:

- 1) kopalni węgla kamiennego „Julia” w Wałbrzychu, w zakresie:
 - a) „Lisiej” sztolni,
 - b) szybu „Sobótka”;
- 2) kopalni złota w Złotym Stoku;
- 3) sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach oraz połączonych z nią podziemnych wyrobisk górniczych, w szczególności szybu „Ewa” oraz szybu „Sylwester”;
- 4) Zakładów Przemysłowych RI w Kowarach, w zakresie:
 - a) sztolni nr 9,

b) sztolni nr 19 i 19a;

5) szybu „Arnold” w Złotoryi;

6) szybu „Louis” w Bolkowie (związanego z działalnością kopalni „Wilhelm”, w której eksploatowano rudę miedzi, arsenu, żelaza, ołowiu oraz srebra).

Uznano jednak, że w tym przypadku nie zachodzą aktualnie przekonywujące przesłanki dla takiego ujęcia.

1. Kopalnia soli „Bochnia”

Zabytkowa kopalnia soli „Bochnia” to najstarsza na ziemiach polskich kopalnia, w której rozpoczęto wydobywanie soli kamiennej. Jej początki sięgają 1248 r. Po blisko ośmiu wiekach eksploatacji przypomina niezwykle podziemne miasto, z unikalnymi wyrobiskami, kaplicami wykutymi w solnych skałach oraz oryginalnymi rzeźbami i urządzeniami wykorzystywanymi przed wiekami. Kopalnię można zwiedzać pieszo, ale także podziemną kolejką oraz łodziami.

W 2000 r. „Bochnię — kopalnię soli” uznano za pomnik historii.

Roboty prowadzone w kopalni mają na celu utrzymanie jej wyrobisk i urządzeń dla potrzeb prowadzenia ruchu turystycznego, potrzeb leczniczych oraz potrzeb działalności rekreacyjnej.

Kopalnia Soli „Bochnia” w Bochni, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górnictwa, była dotychczas objęta przepisami Prawa geologicznego i górniczego.

2. Kopalnia soli „Wieliczka”

Wielickie złoża solne obejmuje obszar 5,5 km (na linii E-W) o szerokości od 0,5 do 1,5 km (N-S). W ciągu siedmiu wieków zgłębiono w Wieliczce 26 szybów dziennych i 180 szybków łączących poszczególne poziomy. Górnictwem eksploatację złoża rozpoczęto na I poziomie (57 m pod ziemią), dochodząc z czasem do poziomu IX (327 m głębokości). Wydrążono 2 350 komór i ponad 240 km chodników. Pomimo występujących zagrożeń (wodne, zawałowe, gazowe), wyrobiska w kopalni wielickiej cechują się trwałością, znacznie większą niż w kopalniach kruszcowych, dzięki czemu zachowały się do naszych czasów komory wybrane pod koniec średniowiecza czy w początkach ery nowożytnej. Dla lepszej ochrony najcenniejszych wyrobisk kopalni wydzielono w niej strefę zabytkową. Według stanu z 2004 r. obejmuje ona 218 komór i 190 chodników na poziomach I—V, w tym ponad 20 udostępnionych do zwiedzania w ciągu Trasy Turystycznej (poziom I—III) i 16 w Muzeum Żup Krakowskich (poziom III). Podstawowym celem robót aktualnie prowadzonych pod ziemią jest ochrona substancji zabytkowej. Kopalnia soli w Wieliczce posiada bowiem status zabytku i jest objęta ochroną prawną. W 1976 r. została wpisana do rejestru zabytków krajowych, a 2 lata później na Pierwszą Światową Listę Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO. W 1994 r. „Wielickę — kopalnię soli” uznano za pomnik historii.

Roboty prowadzone w kopalni mają na celu utrzymanie jej wyrobisk i urządzeń dla potrzeb prowadzenia działalności muzealnej, ruchu turystycznego, potrzeb leczniczych oraz potrzeb działalności rekreacyjnej.

Kopalnia soli „Wieliczka” w Wieliczce, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górnictwa, była dotychczas objęta przepisami Prawa geologicznego i górniczego.

3. Kopalnia węgla kamiennego „Guido” w Zabrze

Powstanie kopalni „Guido” wiąże się z XIX-wieczną rewolucją przemysłową na Śląsku, a jej nazwa pochodzi od imienia założyciela i właściciela kopalni, która powstała w 1855 r. dla eksploatacji węgla kamiennego na potrzeby huty, również należącej do tego podmiotu.

Po wyeksploatowaniu złóż węgla kopalnię przekształcono w centralny węzeł odwadniania w rejonie. Stracił on jednak na znaczeniu w latach 30-tych XX w., kiedy to kopalnie, którym służył, zaczęły wydobywać węgiel z niżej zalegających pokładów. Od tego czasu kopalnia „Guido” znalazła się na marginesie działalności górniczej, a po II Wojnie Światowej stała się nieczynnym rejonem kopalni „Makoszowy”.

W 1967 r., na bazie zakładu górniczego, została utworzona „Kopalnia Doświadczalna Węgla Kamiennego M-300”, w której były prowadzone doświadczenia eksploatacyjne z maszynami górniczymi, produkowanymi w zakładach KOMAG Gliwice. W 1982 r. na terenie tej kopalni został uruchomiony „Skansen Górniczy Guido”, który w 1996 r. zakończył swoją działalność. Była to wówczas jedyna kopalnia węgla kamiennego udostępniona dla ruchu turystycznego. W 1987 r. Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał stare XIX-wieczne wyrobiska, budynki maszyny wyciągowej i nadszymbia do rejestru zabytków. W dniu 16 czerwca 2007 r. „Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego Guido” została otwarta dla ruchu turystycznego i działalności rekreacyjnej, a roboty w niej prowadzone mają na celu utrzymanie jej wyrobisk i urządzeń dla potrzeb prowadzenia tego ruchu i tej działalności.

Kopalnia „Guido”, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, była dotychczas objęta przepisami Prawa geologicznego i górniczego.

4. Kopalnia węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze

W ramach nieczynnej kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze, założonej w 1791 r., istnieją obecnie m.in.:

- 1) Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna;
- 2) Skansen Górniczy „Królowa Luiza”.

4.1. Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna w Zabrze

Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna to podziemny kanał, którego celem było odwadnianie państwowych kopalń „Królowa Luiza” w Zabrze i „Król” w Chorzowie oraz położonych pomiędzy nimi kopalń gwareckich. Służyła ona także do transportu urobku z kopalni „Królowa Luiza” poprzez Kanał Kłodnicki do królewskiej Odlewni Żelaza w Gliwicach. Całkowita jej długość od wylotu w Zabrze przy ul. Karola Miarki położonego w dolinie rzeki Bytomki na wysokości 231,4 m n.p.m., gdzie łączyła się z Kanałem Kłodnickim, do kopalni „Król” w Chorzowie wynosiła 14,25 km. Sztolnia na odcinku zabrzańskim została wybudowana na średniej głębokości 38 m i była drążona ręcznie w tempie od 177 m do 520 m na rok — w zależności od warunków geologicznych. Spadek kanału wynosił 12,35 m, czyli 0,87 m na kilometr. Jej szerokość wynosiła ok. 1,80 m, a wysokość ok. 2,5 m. W celu łatwego załadunku i mijania się łodzi płynących w przeciwnym kierunku wybudowano w sztolni 5 mijanek, w których zlokalizowano 3 porty. Wentylacja sztolni odbywała się poprzez 22 otwory prowadzące na powierzchnię (tzw. świetliki). W celu rozwinięcia transportu urobionego węgla przystąpiono do budowania w kierunku Gliwic Kanału Kłodnickiego, którego początek znajdował się przy wylocie sztolni w Zabrze. Przez pewien czas sztolnia służyła jeszcze do odprowadzania wody czerpanej pompami z niższych poziomów. W okresie międzywojennym z użytkowania sztolni zrezygnowała także kopalnia „Królowa Luiza”. W 1951 r. rozebrany został wylot sztolni, a sama sztolnia zamurowana.

Nie użytkowana od ponad 100 lat sztolnia co najmniej na odcinku w części zabrzańskiej zachowała się w dobrym stanie, umożliwiającym dostosowanie jej do potrzeb ruchu turystycznego.

Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna w Zabrze, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, była dotychczas objęta przepisami Prawa geologicznego i górniczego.

4.2. Skansen Górniczy „Królowa Luiza” w Zabrze

W Skansenie Górniczym „Królowa Luiza” wykonuje się roboty w postaci częściowego odkopania na głębokość ok. 30 m zlikwidowanego w latach 90-tych XX w. szybu „Carnall”, należącego kiedyś do Kopalni

„Królowa Luiza”. Szybem „Carnall” ma odbywać się ruch turystyczny w ramach Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej. Nieodłączną częścią obecnego Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” jest także sztolnia w rejonie dawnego szybu „Wilhelmina”, obejmująca podziemne chodniki byłej kopalni „Królowa Luiza” o łącznej długości 1,5 km i głębokości do 35 m. Trasa turystyczna również zawiera przejazd górniczą kolejką „Karlik” na trasie o długości 0,5 km.

Poza zakończeniu tych robót, kolejne będą miały na celu utrzymanie wyrobisk i urządzeń dla potrzeb prowadzenia ruchu turystycznego.

Sztolnia w rejonie szybu „Wilhelmina” nie była dotychczas objęta przepisami Prawa geologicznego i górniczego. Natomiast szyb „Carnall” w kopalni „Królowa Luiza”, jako mające być połączone z Główną Kluczową Sztolnią Dziedziczną wyrobisko górnicze, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, było dotychczas objęte przepisami Prawa geologicznego i górniczego.

Celowość objęcia wyżej wymienionych zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych przepisami Prawa geologicznego i górniczego znajduje swe uzasadnienie w potrzebie zapewnienia wymagań składających się na szeroko pojmowane bezpieczeństwo — zarówno osób, które będą zajmować się adaptacją i rekonstrukcją, rozpoznawaniem związanych z tym zagrożeń oraz osób w nich przebywających w związku z turystycznym, leczniczym i rekreacyjnym wykorzystywaniem. Występują bądź mogą pojawić się zagrożenia typowe dla występujących w zakładzie górniczym — obrywaniem się skał, wodne, pożarowe itp. Wykonywane tam są lub będą roboty, w szczególności z zastosowaniem techniki górniczej (rozpoznawcze, zabezpieczające, adaptacyjne, wentylacyjne, transportowe itd.). Zapobieganie związanym z nimi zagrożeniom charakterystycznym dla środowiska podziemnego wymaga zastosowania takiego systemu bezpieczeństwa, jaki jest stosowany w zakładzie górniczym. Istnieje obawa, że oparcie się na standardach technicznych określonych w powszechnie obowiązujących wymaganiach bezpieczeństwa będzie w takiej sytuacji stanowczo niewystarczające. Określone wyżej zlikwidowane podziemne zakłady górnicze „zawierają” zresztą typowe wyrobiska górnicze, a do tych ostatnich nie stosuje się Prawa budowlanego.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie równocześnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze, tj. z dniem 1 stycznia 2012 r.

Projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), w celu umożliwienia zgłoszenia, w trybie art. 7 tej ustawy, zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem rozporządzenia. Zgłoszenia takie nie wpłynęły. Projekt został także udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (na stronie internetowej Rządowego Procesu Legislacyjnego), stosownie do § 11a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. — Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), a także na stronie internetowej Wyższego Urzędu Górniczego.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt został uzgodniony międzyresortowo.

Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Ministra Spraw Zagranicznych w zakresie zgodności z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowany akt normatywny

Przepisy zawarte w projekcie rozporządzenia będą oddziaływać na:

- 1) podmioty realizujące zamierzenia wymagające prowadzenia robót związanych z adaptacją i muzealnym, turystycznym, leczniczym lub rekreacyjnym wykorzystaniem zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, o których mowa w przepisach projektu;
- 2) gminy, na których obszarze administracyjnym znajdują się zlikwidowane podziemne zakłady górnicze, o których mowa w przepisach projektu;
- 3) organy nadzoru górniczego, których zakres nadzoru i kontroli zostanie zmodyfikowany.

2. Konsultacje społeczne

Projekt został rozesłany do:

- 1) reprezentatywnych organizacji związkowych oraz reprezentatywnych organizacji pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), tj. do:
 - a) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” — w tym do Komisji Krajowej, Sekretariatu Górnictwa i Energetyki oraz Sekcji Krajowej Geologiczno-Wiertniczej,
 - b) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, w tym do zrzeszonych w tym podmiocie górniczych struktur związkowych: Związku Zawodowego Górników w Polsce, Związku Zawodowego Ratowników Górniczych w Polsce, Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Miedziowego, Związku Zawodowego Pracowników Dołowych, Związku Zawodowego Maszynistów Wyciągowych Kopalń w Polsce, Porozumienia Związków Zawodowych Górnictwa, Związku Zawodowego Pracowników Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla w Polsce „Przeróbka”, Związku Zawodowego Jedności Górniczej, Związku Zawodowego Pracowników Technicznych i Administracji „Dozór” KGHM Polska Miedź S.A., Federacji Związków Zawodowych Górnictwa Węgla Brunatnego, Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa,
 - c) Forum Związków Zawodowych, w tym do zrzeszonej w tym podmiocie górniczej struktury związkowej: Porozumienia Związków Zawodowych „KADRA”,
 - d) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
 - f) Business Centre Club — Związku Pracodawców,
 - g) Związku Rzemiosła Polskiego;
- 2) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”;
- 3) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Związku Zawodowego „Kontra”;
- 5) Marszałków Województw;
- 6) Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce;
- 7) Związku Gmin Zagłębia Miedziowego;
- 8) Forum Przemysłu Wydobywczego;
- 9) Porozumienia Pracodawców Przemysłu Wydobywczego (Związku Pracodawców Górnictwa Węgla Kamiennego);
- 10) Związku Pracodawców Polska Miedź;

- 11) Polskiego Stowarzyszenia Górnictwa Solnego;
- 12) Związku Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego;
- 13) Polskiego Związku Producentów Kruszyw;
- 14) Stowarzyszenia Kopalń Odkrywkowych;
- 15) Stowarzyszenia Producentów Cementu;
- 16) Regionalnego Stowarzyszenia Przedsiębiorców Wydobywających Kopaliny Pospolite;
- 17) Stowarzyszenia Kierowników Ruchu Zakładów Górniczych;
- 18) Krajowego Związku Pracodawców Branży Geologicznej;
- 19) Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie;
- 20) Politechniki Śląskiej;
- 21) Politechniki Wrocławskiej;
- 22) Uniwersytetu Śląskiego — Wydziału Nauk o Ziemi;
- 23) Głównego Instytutu Górnictwa;
- 24) Polskiej Akademii Nauk — Instytutu Geofizyki oraz Instytutu Mechaniki Górnotworu;
- 25) Centralnego Instytutu Ochrony Pracy — Państwowego Instytutu Badawczego;
- 26) Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego;
- 27) Instytutu Nafty i Gazu;
- 28) Instytutu Techniki Górniczej KOMAG;
- 29) Instytutu Technik Innowacyjnych EMAG;
- 30) „Poltegor-Instytut” Instytutu Górnictwa Odkrywkowego;
- 31) Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego;
- 32) podmiotów zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego oraz innych jednostek ratownictwa górniczego: Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, Jednostki Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie, Ratowniczej Stacji Górnictwa Otworowego w Krakowie (Oddziału Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.) oraz Jednostki Ratownictwa Górniczego sp. z o.o. w Tarnobrzegu;
- 33) Krajowej Izby Gospodarczej;
- 34) Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej;
- 35) Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa;
- 36) Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego;
- 37) Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP;
- 38) Stowarzyszenia Geodetów Polskich;
- 39) Polskiego Towarzystwa Geologicznego;
- 40) Naczelnej Organizacji Technicznej;
- 41) Bractwa Gwarków Związku Górnos Śląskiego;
- 42) Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój”;
- 43) Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu;
- 44) Stowarzyszenia Podziemne Trasy Turystyczne Polski;
- 45) podmiotów, obecnie zarządzających przestrzeniami po zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych, o których mowa w przepisach projektu:

- a) Kopalni Soli Wieliczka S.A. w Wieliczce oraz będącej jej spółką zależną Kopalni Soli „Wieliczka” Trasa Turystyczna sp. z o.o. w Wieliczce, a także Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce (przy czym funkcjonujące w części obiektów kopalni soli „Wieliczka” w Wieliczce, zgodnie z porozumieniem międzyresortowym Ministra Górnictwa oraz Ministra Kultury i Sztuki z 1954 r., Muzeum Żup Krakowskich nie wykonuje bezpośrednio obowiązków określonych w przepisach prawa geologicznego i górniczego; zapewnienie realizacji tych obowiązków, m.in. w zakresie technicznym, kadrowym i dokumentacyjnym, następuje na zasadzie porozumienia z Kopalnią Soli Wieliczka S.A.; w odniesieniu do kopalni soli „Wieliczka” w Wieliczce obowiązuje I plan ruchu tego zakładu, obejmujący wyrobiska wykorzystywane przez 3 podmioty),
- b) Uzdrowska Kopalnia Soli Bochnia sp. z o.o. w Bochni,
- c) Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrze;
- 46) niektórych podmiotów, obecnie zarządzających przestrzeniami po zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych:
 - a) Kopalni Kowarskich,
 - b) Kopalni Złota w Złotym Stoku,
 - c) Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia w Wałbrzychu,
 - d) Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze,
 - e) Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej,
 - f) Sztolni Kowary — Podziemna Trasa Turystyczna w Kowarach;
- 47) organów gmin, na których obszarze administracyjnym znajdują się zlikwidowane podziemne zakłady górnicze, o których mowa w przepisach projektu:
 - a) Burmistrza Miasta Bochnia,
 - b) Burmistrza Miasta Wieliczka,
 - c) Prezydenta Miasta Zabrze;
- 48) niektórych organów gmin, na których obszarze administracyjnym znajdują się zlikwidowane podziemne zakłady górnicze:
 - a) Burmistrza Miasta Bolków,
 - b) Burmistrza Miasta Kowary,
 - c) Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry,
 - d) Burmistrza Miasta Złotoryja,
 - e) Burmistrza Miasta Złoty Stok,
 - f) Prezydenta Miasta Wałbrzych.

Stanowisko wobec projektu, zawierające propozycje jego modyfikacji, zostało przedstawione przez: Prezydenta Miasta Zabrze, Muzeum Górnictwa Węglowego Instytucja Kultury Samorządu Województwa Śląskiego w Zabrze, Instytut Technik Innowacyjnych EMAG oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. W propozycjach tych podmioty wносиły o ujęcie w projekcie:

- 1) Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej, jako elementu kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze (Prezydent Miasta Zabrze oraz Instytut Technik Innowacyjnych EMAG);
- 2) sztolni w rejonie szybu „Wilhelmina” oraz szybu „Carnall” — w kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze (Muzeum Górnictwa Węglowego Instytucja Kultury Samorządu Województwa Śląskiego w Zabrze oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego);
- 3) sztolni „Czarnego Pstrąga” wraz z powiązаныmi sztolniami odwodnieniowymi (Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego).

Propozycje wymienione w pkt 1 i 2 zostały uwzględnione i miały wpływ na uzupełnienie § 1 projektu o przywołanie kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze.

Propozycja wymieniona w pkt 3 nie została uwzględniona, gdyż, wbrew tezie wyrażonej w opinii, projektowane rozporządzenie nie jest instrumentem prawnym umożliwiającym określenie właściciela wyrobisk górniczych (rozstrzygnięcie to zostało dokonane w art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981)), a stosowanie przepisów nowej ustawy do m.in. utrzymywania systemów odwadniania zlikwidowanych zakładów górniczych będzie miało miejsce na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy (co sprawi, że zostanie utrzymany, realizowany obecnie na podstawie § 1 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej (Dz. U. Nr 62, poz. 561, z późn. zm.), nadzór i kontrola ze strony organów nadzoru górniczego nad robotami podziemnymi wykonywanymi z zastosowaniem techniki górniczej w sztolniach odwodnieniowych — systemach odwadniania). Należy jednocześnie podkreślić, że wykreślenie sztolni „Czarnego Pstraga” z listy obiektów, w których prowadzenie robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, wykonywanych w celu ochrony zabytków, zostało objęte przepisami Prawa geologicznego i górniczego, nastąpiło w 2004 r. na wniosek Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, motywowany przede wszystkim względami finansowymi.

Szczegółowe zestawienie opinii do projektu rozporządzenia, przekazanych przez podmioty biorące udział w konsultacjach społecznych, zostało udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (na stronie internetowej Rządowego Procesu Legislacyjnego), w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska oraz na stronie internetowej Wyższego Urzędu Górniczego.

Ponadto, w dniu 31 sierpnia 2011 r., stosownie do art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 90, poz. 759), projekt został uzgodniony w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Obowiązki Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego oraz pozostałych organów nadzoru górniczego, tj. dyrektorów okręgowych urzędów górniczych oraz dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego, związane z nadzorem i kontrolą nad ruchem zakładów prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze, są określone w tej ustawie. Projektowana regulacja modyfikuje zakres właściwości organów nadzoru górniczego w obszarze kopalń zabytkowych, jednakże nie dokonuje jego rozbudowy.

Skutki finansowe dotyczące podmiotów zarządzających przestrzeniami, w których znajdują się zlikwidowane podziemne zakłady górnicze wymienione w projekcie, zostały przedstawione w pkt 5.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy. Stosowanie przepisów Prawa geologicznego i górniczego spowoduje jednak utrzymanie konieczności zatrudnienia osób o kwalifikacjach w zakresie górnictwa w zakresie adekwatnym do zamierzeń określonych w planie ruchu, sporządzanym na podstawie art. 108 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze. Zadania w zakresie kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze będą realizowane służbami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie kopalni węgla kamiennego „Guido” w Zabrze.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Realizacja przepisów projektowanego rozporządzenia nie zwiększy kosztów działalności ze strony podmiotów zarządzających przestrzeniami, w której funkcjonują określone w projekcie rozporządzenia zlikwidowane podziemne zakłady górnicze: (1) kopalnia soli „Bochnia” w Bochni, (2) kopalnia soli „Wieliczka” w Wieliczce (dotyczy to w tym przypadku aż 3 podmiotów: Kopalni Soli Wieliczka S.A. w Wieliczce, Kopalni Soli „Wieliczka” Trasa Turystyczna sp. z o.o. w Wieliczce oraz Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce), (3) kopalnia „Guido” w Zabrze, (4) fragmenty kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza” w Zabrze —

Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna oraz szyb „Carnall”, gdyż obecnie, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej (Dz. U. Nr 62, poz. 561, z 2004 r. Nr 47, poz. 450, z 2006 r. Nr 147, poz. 1065, z 2007 r. Nr 243, poz. 1781, z 2009 r. Nr 8, poz. 40 oraz z 2011 r. Nr 153, poz. 904), były one objęte przepisami Prawa geologicznego i górniczego. Realizacja przepisów projektowanego rozporządzenia będzie wymagała dodatkowego finansowania przez Skansen Górniczy „Królowa Luiza” w Zabrze, co jest jednak zgodne z postulatami zarządzającego tym obiektem, który w celu realizacji zamierzeń inwestycyjnych będzie ubiegał się o dofinansowanie ze środków funduszy Unii Europejskiej. Natomiast obniżone zostaną koszty prowadzenia działalności przez podmioty zarządzające obiektami, w których obecnie stosuje się przepisy Prawa geologicznego i górniczego, ale które zostały pominięte w projekcie (np. niektóre obiekty w Tarnowskich Górach). Należy podkreślić, że koszt, niezbędny ze względów bezpieczeństwa, utrzymywania wspomnianych kopalń w stanie zgodnym z przepisami prawa geologicznego i górniczego jest jedynie jednym z elementów obciążających ich funkcjonowanie.

6. Wpływ regulacji na bezpieczeństwo powszechne

Objęcie przepisami Prawa geologicznego i górniczego przestrzeni, w której funkcjonują określone w projekcie rozporządzenia zlikwidowane podziemne zakłady górnicze, zapewni odpowiedni poziom bezpieczeństwa, w szczególności dla ruchu turystycznego oraz działalności muzealnej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Objęcie przepisami Prawa geologicznego i górniczego przestrzeni, w której funkcjonują określone w projekcie rozporządzenia zlikwidowane podziemne zakłady górnicze, zapewni bezpieczny rozwój masowego ruchu turystycznego oraz rekreacji, a tym samym będzie czynnikiem stymulującym promocję niektórych regionów (Górny Śląsk oraz Małopolska).

8. Źródła finansowania projektowanych rozwiązań

Projektowana regulacja nie wymaga pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania na rzecz organów nadzoru górniczego. Finansowanie sprawowania przez właściwe organy nadzoru górniczego nad ruchem zakładów prowadzących działalność w kopalniach określonych w rozporządzeniu będzie bowiem następowało ze środków związanych z realizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze, określanych w ustawie budżetowej (w części dotyczącej Wyższego Urzędu Górniczego), a zatem koszty związane z wejściem w życie projektowanej regulacji będą finansowane w ramach wydatków zaplanowanych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2012, uchwalonym przez Radę Ministrów w dniu 27 września 2011 r. i przekazanym do Sejmu RP; w konsekwencji wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje dodatkowych kosztów dla budżetu państwa.

Podmioty zarządzające przestrzeniami, w których znajdują się zlikwidowane podziemne zakłady górnicze wymienione w projekcie, pozyskują środki na realizację obowiązków przewidzianych w przepisach prawa geologicznego i górniczego ze źródeł właściwych dla form prawnych prowadzonej działalności, w tym ze środków funduszy Unii Europejskiej.

WSTĘPNA OPINIA O ZGODNOŚCI PROJEKTU Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ

Na podstawie § 10 ust. 7 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. — Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) przedstawia się następującą opinię:

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie określenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.